

вість залучення студентів до наукової праці, оскільки в процесі формування наукового світогляду зростає рівень логічного та клінічного мислення. Студенти вчаться аналізувати результати власної праці, поглиблено вивчають деякі розділи акушерства та гінекології.

Логічним результатом науково-дослідної роботи є підготовка доповіді та виступ на студентській науковій конференції. У певних випадках результати роботи студентів залучаються до науково-дослідної роботи кафедри, що знаходить відображення в публікації статей у журналах разом із викладачами. У такому разі значно зростає рівень зацікавленості студента предметом.

Отже, вмiле поєднання сучасних інформаційних технологій із традиційними методами навчання сприяє активізації навчально-пізнавального процесу.

АЛГОРИТМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХНЕ ЗАСТОСОВУВАННЯ

Дворник В.М., Рубаненко В.В., Баля Г.М., Добровольський О.В.

Теорія алгоритмів навчання - значне досягнення часу. Сьогодні поняття "алгоритм" широко використовується в найрізноманітніших сферах діяльності людини, зокрема в медицині. Під цим терміном ми розуміємо точну вказівку щодо поетапного виконання в певному порядку деякої системи дій чи маніпуляцій, які приводять до вирішення конкретного завдання. Відповідно до професійних завдань у навчанні можуть бути використані різні алгоритми, а саме: алгоритм обстеження хворого, діагностичні та лікувальні алгоритми, алгоритми диспансеризації, алгоритми опанування практичними навичками і т.ін.

У цій частині повідомлення ми вирішили ретельно обговорити алгоритми практичних навичок та вмінь. Зважаючи на те, що в процесі підготовки спеціаліста-стоматолога формується винятково широкий спектр професійних навичок, їх можна поділити на 3 групи, які відіграють суттєву роль у діагностичній та лікувальній діяльності лікаря.

До першої групи належать рухові лікувальні навички. У професійній діяльності стоматолога це складна система сенсорних навичок, яка охоплює пальпацію, перкусію, виконання всіх ортопедичних маніпуляцій у ротовій порожнині.

До другої групи належать процеси чутливого сприймання. Сюди слід віднести навички із зовнішнього огляду пацієнтів, визначення стану слизової оболонки, стану окремих зубів та зубних рядів, прикусу, диференціацію змін при патологічних порушеннях, а також пальпацію та перкусію, які поєднують у собі руховий та чутливий компоненти.

Третя група – інструментально-розрахункова – об'єднує в собі навички, що забезпечують користування професійними приладами у вигляді специфічного стоматологічного інструментарію.

У процесі формування професійних навичок розрізняють певні етапи. Перший полягає в усвідомленні чіткої крокової послідовності дій. На цьому етапі встановлюється теоретична програма опанування навичками. Другий етап – практичне тренування навичок, суть якого полягає в багаторазовому повторенні дій, що задані алгоритмом. Це дозволяє закріпити умовно-рефлекторні зв'язки. На третьому етапі досягається автоматизоване виконання навичок. Цей етап досить індивідуальний, здійснюється поступово і залежить від кількості повторень кожним зі студентів. При цьому швидкість опанування навичками свідчить про рівень здібностей студента до медичної професії. Четвертий етап призначений для збереження навичок у дієвому стані, що досягається шляхом постійного використання їх у професійних ситуаціях.

Кожен із етапів формування професійних навичок відрізняється методичним забезпеченням із боку викладача.

На першому етапі важливо забезпечити студентів професійними алгоритмами та демонстрацією процедури виконання дій.

Другий етап потребує індивідуального підходу та передбачає можливість повторення маніпуляції необхідну кількість разів.

Третій етап полягає у визначенні якості сформованих навичок.

Четвертий етап потребує постійного використання навичок у професійній діяльності.

Таким чином, основний метод формування професійних навичок – це практичний тренінг, який передбачає багаторазове повторення одних і тих же дій, рухів, маніпуляцій із метою досягнення автоматизованого виконання в професійній діяльності.

На відміну від практичних навичок формування професійних умінь у навчальному процесі передбачає здатність студента оперувати навичками під час розв'язання нетипових професійних задач.

Уміння – показник рівня підготовки фахівця. Сюди входить уміння якісно обстежувати хворого, проводити диференційовану діагностику, визначати план лікування, надавати невідкладну допомогу в нетипових умовах.

Поняття "вміння" тісно пов'язане з поняттям "клінічне мислення", але вони співвідносяться як загальне ("вміння") і часткове ("мислення"). Уміння – більш широке поняття та означає здатність оперувати системою теоретичних знань і системою практичних навичок. Тому процес мислення неможливий без застосування системи навичок у діагностиці, лікуванні, невідкладній допомозі тощо.

На цій підставі створення алгоритмів у навчальному процесі набуває особливого значення і в комплексі із завданнями і метою навчання допомагає відпрацюванню та контролю стандартів професійної діяльності студентів.

ДІАГНОСТИЧНИЙ АЛГОРИТМ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ – СТОМАТОЛОГІВ НА КАФЕДРІ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ З ІМПЛАНТОЛОГІЄЮ

Дворник В.М., Рубаненко В.В., Кузь Г.М., Тумакова О.Б.

Підготовку кваліфікованих спеціалістів у вищих медичних навчальних закладах неможливо уявити без діагностичного процесу.

Клінічна діагностика є варіантом медичного розпізнавання та вивчення патологічних станів.

З кожним роком в ортопедичній стоматології цей розділ набуває все більшого значення та збагачується новими діагностичними прийомами. Діагностика – це складний і відповідальний процес у діяльності лікаря, необхідними елементами якого є аналітична та синтетична робота думки, що базується на даних з вивчення хворого. Для правильного проведення діагностичного процесу необхідно знати і вміти використовувати на практиці всі методи досліджень, вміти фіксувати і правильно трактувати отримані при цьому ознаки, симптоми хвороб, знати основні та специфічні ознаки хвороб зубощелепної системи, класифікації цих хвороб, володіти особливостями лікарського мислення на етапах обстеження і особливо при аналізі та синтезі отриманих суб'єктивних даних і об'єктивних симптомів, логічно обґрунтувати проведення лабораторних методів дослідження для виявлення етіології захворювання, його патогенезу.

Фактично діагностичний процес – це діалог лікаря з хворим, головним у якому є лікар, він проводить цей діалог за визначеним планом. Тому основу діагностичного процесу складає алгоритм, який є точною загальнозрозумілою інструкцією поетапного виконання у визначеній послідовності елементарних розумових операцій і дій для встановлення всіх захворювань, що проявляються даним головним синдромом. При цьому синдром розуміється як симптомокомплекс, зовні єдиний для будь-яких захворювань різних органів і систем незалежно від етіології і патогенезу захворювання, а також від ураженого органа чи системи. Наприклад, запалення, рухомість зубів, гноетеча визначаються як при запальних станах пародонта різної етіології, так і при еозинофільній грануломі, яка потребує хірургічного, а не ортопедичного лікування. Це свідчить про те, що описання окремих симптомів і навіть їхнє поєднання ще не дозволяє встановити точний діагноз. Завжди необхідно пам'ятати, що хвороби зубощелепної системи можуть поєднуватися і мати перебіг на фоні загальносоматичних хвороб пацієнта.

Тому основне завдання діагностичного алгоритму – допомогти лікарю встановити правильний діагноз у найкоротший термін шляхом мінімальних технічних та методичних зусиль. Отже, алгоритм повинен, по-перше, мати мінімально можливу кількість етапів, а по-друге, в алгоритмі остаточні етапи повинні містити всі нозологічні одиниці, для яких є характерним початковий синдром.

Діагностичний алгоритм, що використовується в навчальному процесі, повинен мати такі властивості:

1. Простота алгоритму. При створенні діагностичного алгоритму необхідно прагнути до того, щоб кожен його етап був загальнозрозумілий для всіх студентів. Тобто студент повинен добре розуміти, яку дію необхідно виконати, щоб закінчити даний етап. Для